

cer 7 nemških nacionalcev, 5 nemških krščanskih socialcev, 2 nemška socialna demokrata, 3 Poljake, 2 Jugoslovane, 11 Čehov, 2 Maľorusa in 1 Italijana. Umrlo jih je 22, med njimi slov. poslanca Mandić in Povše, eden, dr. Pollauf, je padel na bojišču, dva stao določila mandate, izgubili so mandate: češki poslanci Buřival, Choc, dr. Kramar, dr. Rašin, Netolický in Vojna, maľoruska poslanca Kurilovič in dr. Markov ter koroški slovenski poslanec Grafenauer. Obešen je bil italijanski poslanec dr. Battisti.

je brez osti in škode za češko in slovansko narodnost sploh. Zakaj ravno ta vojna je dokazala neovrženost dejstva, da je Avstrija militaristično, političsko in gospodarsko navezana na Slovane zaradi ogromne množice teh svojih pripadnikov. Svetovna vojna je dalje neovrženost dokazala, da se je vse slovansko prebivalstvo monarhiije istotako kot nemško izkazalo dinastiji in državi prijazno, kakor tudi — zapostavljajoč vse narodne spore za skupno državno misel — pripravljeno za vsako žrtve na krvi in imetju v interesu skupne domovine. Narodni interesi ostanejo tudi po vojni na obeh straneh, in ni nemožno, da se po vojni narodna nasprotstva in boji obnove. — Gre pa le zato, da ostane in da bo vse nadvladala skupna avstrijsko-dinastična državna misel.

DELO SLOVENSKEGA UČITELJSTVA ZA »RDEČI KRIŽ« IN DRUGE VOJNO-POMOŽNE SVRHE.

Denarne zbirke na ljudski šoli pri Sv. Marjeti niže Ptuja 523 K 24 vin.; v »Tednu Rdečega križa« nabrano v Ledinah 290 K; na rojstni dan Njegovega Velikanstva so priredila po iniciativi šol. vodstva dekleta v Idriji cvetični dan za goriške begunce. Nabralo se je 223 K, ki so jih poslali Posredovalnici za goriške begunce v Ljubljani; nadučitelj Rostohar v Crkljah pri Kostanjevici 4 K; otroška predstava v Kamniku 153 K 44 vin.; šolski otroci v Metliki od prodaje zastavic na cesarjev rojstni dan 20 K; Tonica Kračmanova, učiteljica v St. Lenartu pri Laškem trgu 2 K; dvorazrednica v Tomišlju v »Tednu Rdečega križa« 254 K; v Kringi (Istra) nabrali 400 K; skupaj 1879 K 68 vin.

V zadnji številki izkazanih	177.287 K 43 v.
Danes izkazanih	1.879 » 68 »
Doslej nabranih	179.167 K 11 v.

IV. VOJNO POSOJILLO.

Šola pri Sv. Marjeti niže Ptuja 21.600 K; po posredovanju učiteljskega osebja v Tomišlju pri Ljubljani 17.000 K; šolski okoliš v Kringi (Istra) 4000 K; skupaj 42.600 K.

V zadnji številki izkazanih 2.317.038 K — v. Danes izkazanih 42.600 » — »

Skupaj IV. voj. posojilo 2.359.638 K — v.

DENARNI USPEH DELA SLOVENSKEGA UČITELJSTVA V DOBI VOJNE DO DANES.

Za »Rdeči križ« itd.	179.167 K 11 v.
III. vojno posojilo	278.748 » 69 »
IV. vojno posojilo	2.359.638 » — »
Srednje šole	29.704 » 58 »
Končna vsota	2.847.258 K 38 v.

Málo spominov.

Bilo je leta 1913. jeseni. Sešli smo se absolventje učiteljske v Ljubljani izza leta 1878., da praznujemo svojo 25-letnico. Godilo se je tačas tako, kot se sploh dogaja ob takih prilikah: reminiscence so se oživljale, doživki se razmišljali, nade v boljšo bodočnost so se obujale i. dr. Došli so vsi živi kolegi — dva sta že umrla — razen treh, izmed katerih je bil eden bolan, eden zadržan vsled bolezni v svoji obitelji, a eden, čeravno v Ljubljani bivajoč, ni došel med stare tovariše svoje, rajši se je — odpeljal na Gorenjsko. To nas je vse žalostilo ter smo ga

tozadevno ob razhodu primerno počastili z brzojavko. — Čemu to omenjam? Naj si vsakdo odgovori sam! — Habeat sibi!

Bilo je v Gorici ob sestanku naše »Zaveze«. Častno število slovenskih učiteljev in naših ljubih gostov je bilo tačas zbranih ob bistrini, danes tako krvavi Soči... Lepe so bile ure, ki smo jih tu prebili, še lepši pa so sponini na ta naš praznik! Še danes mi prijetno doné v ušesih mili zvoki slovenskih pesmi ter so mi v spominu navdušeni govori ob slavnostnem obedu, zlasti pa onjevitve besede muzikaličnega Čeha — Lacine... Ne zabini nikdar otožno-milega obraza med nami bivajočega skladatelja — tovariša H. Volariča, ki je menda že ta tačas čutil, da ga v goste vabi neizprosna Morana...

Pred par leti je praznovalo neko slovensko učiteljsko društvo svojo 25-letnico. Tega slavlja sem se udeležil tudi jaz. Ko v shajališču — bilo je v primerno odlični šolski sobi — pozdravim kolege, zazrem tudi tovariša, ki ga že par decenij nisem videl in s katerim sem prebil eno leto na učiteljskem. Spoznam ga koj. Pristopim k njemu, ga prijazno nagovorim in pozdravim. A mož se namuzne in dela, kot bi me ne poznal ter v zadregi nekaj mrmra. Meni je bilo to seve dovolj in vedel sem, pri čem sem... Kajpada, okrajni šolski nadzornik danes ne more biti kar tako vsakdo! —

Pozdravlja Vas

Slamoštev.

Izprijena mladina.

Odkar imamo vojno, moramo neprestano poslušati tudi modrovanja vsakorvrstnih moralistov o izprijenosti mladine. Vojna je dogodek, ki je gotovo katastrofalno vplival na vso moralo in morda pri odraslih še bolj, kakor pri mladini, zakaj odrasli vidijo razločno kričeče nesoglasje med moralnimi načeli in med dejanskimi življenjem, dočim mladina še nima dovolj razvitih umstvenih sil, da bi mogla spoznati to nesoglasje.

Posredno vpliva vojna seveda tudi na mladino. Vse življenske razmere so se premenile; očetje so večinoma v vojni, matere imajo dvojno delo in dvojne skrbi, vse živi drugače kakor je živelo v mirnih časih, otrok vidi in sliši stvari, ki jih prej ni videl in slišal — kako naj ostane to brez vpliva nanj, ko je resnično in izdatno nadzorovanje mladine popolnoma izključeno. Prestopki in zločini mladine so se med vojno brezdvomno pomnožili, a če so se bolj pomnožili kakor pri odraslih, je jako dvomljivo.

Kriminaliteta mladine je očitna nevarnost za bodočnost vsakega naroda. Nekaj mladine se je vedno izprijilo tudi v mirnih časih in se je bo izprijilo tudi še v bodoče. Absolutno se to ne bo dalo nikoli zabraniti, najmanj pa se bo to doseglo z dobrimi nauki in s kaznimi. Kazni vplivajo morda na druge, na prizadete pa malo ali nič.

Vzroki mladinske izprijenosti so dvojni: notranji in zunanji in morda umestno je v teh časih, ko se toliko pisari o pokvarjenosti, da se na kratko nanje ozremo.

Predvsem si je treba zapomniti, da sta psihična in fizična energija v nerazločljivi zvezi. Otroci, ki nima dosti tečne hrane, tudi nima dosti pravilnih moči v sebi, da bi se uprli izkušnjam, in vsaka izkušnja ga premaga. Lakota je prvi povod za nepoštena dejanja, lakota zbudi

v otroku vse slabe instinkte, a ravno s hrano za otroke je pri nas v Avstriji slabo preskrbljeno. Unmrljivost dojenčkov je jako velika in dognana resnica je, da umrje skoro polovico dojenčkov za lakoto, pa tudi večji otroci nimajo skoro nikoli toliko tečne hrane, kolikor jo rabijo. Ali misli kdo, da se da lakota ugnati z lepimi nauki in s palico?

Tudi telesno negovanje igra pri vzgoji otrok veliko vlogo. Obleka na primer ni važna samo v zdravstvenem oziru, nego tudi v vzgojnem. Nobena stvar ne vpliva na dostojnost in samozavest mladine tako uničevalno, kakor slaba obleka. Slaba obleka je uniforma beraštva in propalosti; slabo oblečen otrok se čuti deklasiranega in je zaradi svoje obleke prisiljen, se izogibati boljše oblečenih krogov, kakor se boljše oblečeni krogi njega ogibajo. Taka ločitev vpliva usodepolno na vse življenje in sodi med najtežnejše vzroke, da se ljudje tako skrbno ločijo po stanovih in kastah.

Mladinske izprijenosti so seveda v veliki meri krivi tudi krogi, v katerih mladina živi. Če v družini ni lepega, pametnega življenja, če starši z besedo in z zgledom ne drže otrok na pravem potu, potem tudi otrok ne more postati dober. Predpogoj za boljšo rodovinsko življenje so pa stanovanja. Žal, da so stanovanja jako draga in ni nič nenavadnega, da prebiva po štiri ali pet oseb v eni sobi, dostikrat ne samo domači, nego tudi še tuji ljudje. Mala prenapolnjena stanovanja, ki največkrat niti snažna niso, sodijo med velike sovražnike zdravja, kulture in etike, v takih stanovanjih se najbolj razpase socialna beda, taka stanovanja so močvirja izprijenosti in kriminalitete.

Tudi vpliv ceste in okolice je lahko pogubonosn za otroke. V dotiko prihajajo s propalimi ljudmi, moškimi in ženskimi, slišijo in vidijo grde stvari in se jih navzamejo tem lagje, ker z bolj vzgojenimi in nadzorovanimi otroki sploh ne pridejo v stik. Dolgočasje, nastalo zaradi pomanjkanja knjig in igrac, razvedril in zabav, zavede otroke v igro. »Fucanje« je n. pr. ena najbolj razširjenih, skrajno slabo vplivajočih iger, zakaj ta igra zavede otroke, da poizkušajo na vsak način dobiti kaj drobiža. V drugih deželah imajo vse polno otroških zavetišč, grelnic, zavodov, kjer dobivajo ubožni otroci juho, igrace itd., a pri nas je vse to še v povojih.

Socialne razmere so torej največ krive, da se izprijdi razmeroma precej velik del mladine. Koliko je med to izprijeno mladino krivo to, da so starši alkoholiki, se pač ne da dognati. Priznava pa je, da so v blaznicah, v ječah največ ljudje, katerih starši so bili alkoholiki in priznava je dalje, da je duševna omejenost otrok, neumnost, dostikrat je izraz konstitucionalne bolezni, na primer skrofuloza, ki je zopet posledica nezadostne hrane in slabih stanovanj.

Sploh je alkoholizem staršev vedno usodepoln za otroke. Pijanci so navadno sirovi, ljubosumni in živinsko pohotni, da se ne obvladujejo niti pričo otrok; krvo-sramnost je navadna samo med alkoholiki.

Izboljšanje izprijenih otrok je nekaj skoro nemogočega. Človeška družba pa ima dolžnost poskrbeti, da se otroci sploh ne bodo izprijili. To se da doseči seveda samo s socialnimi reformami. Za otroke je treba poskrbeti, da bodo imeli zadosti tečne hrane in da bodo imeli pošteno obleko, staršem je treba preskrbeti primeren stanovanj. Na Pruskem imajo invaliditetni zakon, ki določa, da je ves prebitek teh zavodov porabljen za zgradbo cenih delavskih stanovanj, in šolski red

KADETJE IN KADETSKI ASPIRANTI V RUSKEM VOJNEM UJETNIŠTVU.

Avstrijska družba »Rdečega križa« javlja: Kakor uče izkušnje, kadetov in kadetskih aspirantov, ki so padli v rusko ujetništvo, zaradi pomanjkanja dokumentov v vojnem ujetništvu daljši čas ne priznavajo za častnike. Tako dobe pripadajoče jim alimentacije mnogokrat šele potem, ko se je ruski »Rdeči križ« informiral na Dunaju o njihovi šarži. — Svojem onih kadetov in kadetskih aspirantov, ki so v zadnjih bojih zapadli v rusko vojno ujetništvo, se tedaj priporoča, da se že sedaj obrnejo do nadomestnih četnih oddelkov onih polkov, ki jim pripadajo dotični vojni ujetniki, da jim uradno potrdijo njihovo šaržo. Kakor hitro potem zvedo za ujetniško taborišče, kjer je bil definitivno nastanjen zadevni kadet, oziroma kadetski aspirant, naj odpošlje uradno potrdilo kadra o šarži dotičnika. Skupni osrednji pozvedovalnici (Gemeinsames Zentralnachweisbureau, Auskunftsstelle für Kriegsgefangene, Abteilung B.) — Dunaj I., Fischhof 3., ki ga odpošlje ruskemu »Rdečemu križu«.

AD PERPETUAM MEMORIAM...

Dunajska »Information« piše v listu z dne 24. pret. mes.: »Nobenega dvoma ni na tem, da je dosedanj potek vojne nemštvo sploh in dosledno temu nemštvo v Avstriji bistveno pospešil. Ali nemštvo

prišel se še poslovit. — Na grobu se je v iskrenih besedah poslovil od drage pokojnice tov. Iv. Šega, poudarjajoč, da upa, da dobi tam v nebeških višavah ono plačilo, ki ga ji niso hoteli priznati na zemlji.

Lahka ti bodi zemljica!

—n—

Nekoliko bridkih resnic.

„Kogar bogovi čtre...“

Država je ob sedanji izredni draginji dovolila izdatne doklade vsem svojim uslužbencem. Prav tako! Tudi učitelji ljudskih šol so večidel dobili »druginjske doklade«. A razloček pri tem je le ta, da je zadnji državni birič bil deležen večje podpore, nego dostikrat že prileten, osivel — učitelj. In še te bore novce ni prejel naenkrat, marveč jih prejema v obrokih! Tako se torej ocenjuje delo učiteljevo. In kakšno je to delo, zlasti ob

sedanjosti?! O tem nam priča vsaka številka našega glasnika. »Učit. Tovariša«.

V mestu B. živi ljudskošolski učitelj s kopico otrok in že dolgo bolno ženo. Poslednja seveda rabi posebno hrano dan na dan, kar danes ni karsibodi. A česa mož ne žrtvuje za drago mu družico! Pa glej! Oholi mesar, pri katerem ta učitelj že leta odjemlje v svoje potrebe mesnino ter jo mesečno tudi redno plačuje, mu nedavno odpove nadaljnje dajanje mesa, češ, da učitelju danes ne more več dati dalje blaga na upanje, ampak le proti takojšnjemu plačilu. In leta mož si je ob vojni že naredil stotisoče! — Krasna slika socialnega ugleda našega stana, kaj ne? —

Nedavno sem naletel v letniku 1903. »Ljubljanskega Zvona« v Jos. Dolinarja povesti »Trenutki iz učiteljskega življenja« na pasus, kjer se učitelj Zamuda svojemu kolegi Idolinu, ko ga ta vpraša, zakaj ni dal nobenega svojih otrok v šolo, t. j. študirat, dobesedno odreže takole: »Poizkusil sem, toda ni šlo. Prijatelj,

mi nismo za to. Naposled sem si pa mislil: Saj drugega bi ne bil nikoli, kvečjemu, ako bi zmoget toliko, da bi postal učitelj. In kaj bi bil potem? Ali ne stradam že dovolj jaz, čemu naj bi še moji sinovi? A pošteno delo se dobi povsod poštenje plačilo nego pri učiteljstvu, bodisi pa makar pri konjedercih«. — Ali bi J. Dolinar pisal danes — drugače? —

V pisarnici sem. Pri meni je kolega, s katerim živahno kramljava glede težkoč aprovizacije dandanes. Kar nekdo potrka. Vstopi potnik — Žid. Že sem ga hotel kar odsloviti, ko pokaže ščitast papir z raznimi narisanimi — podplat. S tovarišem se spogledava, češ, težko je dobiti danes podplatev. Vprašava, kako in kaj je z robo. Razloži nama. A koncem koncev zveva, da gre za podplate iz — papirja. Seve je bil našega razgovora zdajci konec. A Žid namizika in pravi: Aber noch größere Herren bestellen sich diese Waare. Sie als Lehrer können sich heute eh nichts Besseres leisten! Tableaux! —

Tako je z nami!... Ali naj nas bo sram takih pojavov? Kaj še! Oni naj se sramujejo, ki nam režejo kruh. —

Klanja se Vam

stari

Slamoštev*.

Pevski zbor praških učiteljev.

Zorko Prelovec (Praga.)

Marsikomu je še dobro v spominu koncert, ki so ga pred leti v Ljubljani priredili moravski učitelji-pevci. Dolgo potem se v naših glasbenih krogih ni govorilo in debatiralo o ničem drugem kot o občudovanju visoke umetniške stopnje, ki jo je dosegel pevski zbor moravskih učiteljev z energijo, samozavestjo in trdnostjo.

Pod tem pseudonimom sem se zglašal že pred več nego tridesetimi leti v tem listu ter hočem to časih odslej tudi storiti, ako Vam bo sploh všeč. (Op. ured.: Prosimo!)

pruski iz leta 1905. določa glede varstva in oskrbe otrok take udobnosti, kakor jih ni nikjer drugje.

Seveda ostane slej ko prej zgled staršev najboljši vzgojni faktor, kazni in nauki pa ne zaležejo nič. K. v »Slov. Nar.«

Naša abstinenca.

Na štirirazredni deški ljudski šoli v Trnovem na Notranjskem se vodi redno protialkoholno gibanje že pet let. Da to plemenito delovanje ne omaga, smo uvedli zadnji dve leti tudi zaradi statistike »Seznam abstinenčnega stanja«, ki ga priobčujem v naslednjem z željo, da

SEZNAM

abstinenčnega stanja IV. razreda deške ljudske šole v Trnovem leta 1915/16.

I. oddelek.

Tek. št.	Imena učencev	1915 nov.	1915 dec.	1916 jan.	1916 febr.	marec	april	maj	junij	julij	Opomba
1	I. I.	ž	a	a	a	a	a	v	v	p	
2	I. I.	A	A	A	A	rum	a	a	a	a	
3	I. I.	A	A	A	A	A	A	A	A	A	4 letni A
4	I. I.	A	A	A	A	A	A	A	A	A	od rojstva
5	I. I.	a	v	v	a	v	v	v	v	pj	
	Uspehi	3 A 1 a 1 ž	3 A 1 a 1 v	3 A 1 a 1 v	3 A 2 a	2 A 1 v 1 r	2 A 2 a 1 v				

Celotni »Seznam« priobči prihodnja številka »Zlate Dobe«, ki stane letno 3 K. Rudolf Horvát.

Tržaške okoliške šole.

Tržaška okolica je v šolskem oziru v jako zanimivem stanju. Dočim je ljudska šola v mestu, urejena po predpisih, veljavnih sploh za avstrijsko elementarno šolo, na najvišji stopnji razvitka — torej z osemletno šolsko obveznostjo — imamo v okolici le šestletno šolko obveznost z dveletno ponavljalno šolo. Taka uredba je za najbližjo okolico velikega trgovskega mesta s svetovnim prometom velik anakronizem, ali v resnici se ta uredba le deloma izvršuje, in sicer prav poljubno: kdor hoče, pošilja svoje otroke v šolo tudi od 12. do 14. leta, a kdor svojega 12 letnega otroka ne mara več pošiljati v ponavljalni tečaj — le par ur na teden v zimskem polletju — temu se tudi nič ne zgodi. V tržaški okolici, gornji in spodnji, imamo torej šolske uredbe, ki veljajo le še v materialno in kulturno manj razvitih drugih avstrijskih kronovinah, n. pr. za Tirolsko, Kranjsko, na Češkem, Stajerskem in drugod je osemletna šolska obveznost strogo izvedena.

V zadnjih časih se je pa ta tržaška uredba pokazala kot jako zastarela, in učiteljstvo tržaške okolice zahteva že več let zaporedoma razširjenja obligatne šolske obveznosti v okolici do 14. leta (oziroma na normalnih osem let), odpravo ponavljalnega tečaja ter razširjenje posameznih šol v višje organizirane, n. pr. petrazrednice v šestrazrednice.

Ker so se pa pred vojno na tržaškem magistratu — in druge šolske oblasti prve inštanice ni, ker ni deželnega šolskega zakona — okoliško šolo smatrali za »scuola

dí campagna« (izraz, ki ga državni šolski zakon ne pozna), so te zahteve dosežale le gluha ušesa, in šele sedaj nameravajo storiti prvi korak v tem oziru. Pri tem pa bi bilo želeli, da se šola v mestu ne zamenjuje z ono v okolici. Čujemo namreč, da misli mestna šolska uprava vprašanje razširjenja šole v okolici rešiti v zvezi z rešitvijo vprašanja ustanovitve slovenskih šol v mestu. In tu opozarjamo našo javnost, naj pazi, da zopet ne zamudimo časa.

Če bi hotela mestna uprava zahtevam po razširjenju slovenske šole v okolici zadostiti z ustanovitvijo slovenskih javnih šol v mestu, bi bilo to le reševanje ene stvari — slovenske javne šole v mestu — dočim okoliško šolstvo ne bi s tem nič pridobilo. Potrebno pa je oboje: v mestu moramo Slovenci dobiti potrebnih javnih šol, obstoječe slovenske okoliške šole se pa morajo izpopolniti primerno krajevnim razmeram, t. j. primerno okolici velikega trgovskega mesta! Imamo torej v dveh smereh gibajoče se zahteve: v mestu samem je odpreti toliko slovenskih šol, kolikor jih je treba, da ne bodo naši otroci primorani zahajati v tujejezične šole, v okolici pa se naj obstoječe slovenske šole z uvedbo obligatorične osemletne šolske obveznosti razširijo v petrazrednice, oziroma izpremene ob dosegi osmega razreda v meščansko šolo. — Ta način rešitve tega vprašanja je takoj možen, dočim bi pa ustanovitev kake — tudi o tem govoré — kompenzacijske meščanske šole v mestu vsaj za letos ostala nemožna zaradi raznih materialnih in formalnih ozirav.

Prizadetim činiteljem priporočamo

voljo doseči več, kot so dosegli drugi pevski zbori, morda tudi nenominirani in slavni. Komu udeležencev tistega prekrasnega koncerta še danes ne zvane v uršesni oni vzdihi »ah« v Križkovskega »Utonuli«, koga takrat ni spreletaval mraz ob uživanju moškega zbora Hegarja »Tabor mrtvih«? Mišlili smo: tako odličnega moškega zbora Ljubljana še ni čula. Pevski zbor moravskih učiteljev je vodil njegov izvrstni dirigent Vlach od zmage do zmage, v domovini in izven nje...

Praški učitelji za svojimi kolegi Moravani niso hoteli zaostati. Da bi zlata Praga tudi v zborovski umetnosti ne mogla biti prva? Zne se zasluge Praškega in Vinohradskega Hahola ter ostalih precej številnih mestnih zborov. Storila so mnogo za povzdigo češkega zborovega petja, mi Slovenci smo še v primeri proti njim daleč, daleč... Že kdaj delujejo tu pevske župe, izhajajo pevski vestniki, dočim pri nas »Zveza slovenskih pevskih društev« že leta dremlje — zbog raznih osebnih nasprotij — edina v živ-

ljenje poklicana pevska župa pa svojega delovanja skoro še začela ni. Pa o tem in podobnem pozneje kdaj — o pravem času. — Češka pevska društva, sosebno praška, so pridno delovala, toda modernega umetnega petja niso gojila. To, kar dosedaj še ni bilo pospeševati je prevzel kot svojo teško nalogo »Pevski zbor praških učiteljev«, ustanovljen leta 1908. Ob ustanovitvi so ga druga društva postrani pisano gledala, češ, dosti nas je, čemu še tega treba! Pa ravno opozicija mnogokrat koristi obojestransko. Petdeset učiteljev, navdušenih za svojo pevsko stvar, se ni dalo ustrašiti. Izvolili so si za pevodjo profesorja praškega konservatorija Frana Spilko, ki je že takrat slovel kot izborni dirigent. Zaupali so v njegove zmožnosti in so hrepneli pod njegovo taktovko doseči najvišje možno popolnost današnje moderne reproduktivne zborove umetnosti.

Na kak način so jo dosegli? Organiziral je zbor sam dirigent. Kot član je smel vstopiti v zbor le dotičnik, ki je prebil strogo izkušnjo. Hkratu se je moral vsak

pri reševanju te važne stvari največjo skrb, ker novi časi naj nas ne najdejo nepravilnih. Zato naj se šola v okolici naravno in času in kraju primerno izpopolni, v mestu pa naj se ustanove potrebne slovenske šole! To se da že zdaj doseči deloma v obliki otvoritve slovenskih vzporednic na raznih mestnih laških šolah, deloma pa s prevzetjem obstoječih slovenskih zasebnih šol v mestno ali državno upravo. Rešitev enega vprašanja pa ne izključuje rešitve drugega; nasprotno: nujni sta obe.

Po »Edinosti«.

Srednješolske vesti.

Pravi dvorni svetnik je postal doseđani naslovni dvorni svetnik deželni šolski nadzornik v Gradcu, Peter Končnik. — Deželni šolski nadzornik v Ljubljani, pgorčnik v evidenci, Albin Belar je povišan za nadporočnika.

Goriški slovenski dijaki — v barake! Iv. Rojec, dekan in dež. poslanec, piše v »Slovenecu«: Bliža se novo šolsko leto, a o goriški slovenski gimnaziji ni ne duha ne sluha. — Za gojence nadškofijskega konvikta goriškega je poskrbel prevzvišeni nadškof, da bodo sprejeti v škofove zavode v St. Vidu; za dijake, ki so obiskovali goriško nemško ali italijansko gimnazijo, je poskrbljeno na Dunaju — ostane pa še poskrbeti za ostale dijake bodisi slov. goriške gimnazije ali realke ali učiteljske. To vprašanje se da v najkrajšem času tako-le rešiti: Vsi dijaki goriških srednjih šol, ki ne vedo, kje bodo nadaljevali svojo šolo, naj se oglase ter gredo v barake v Lipnico, odkoder jih pošljejo potem najbrže v Bruck. Ako se oglasi sto dijakov, bodo prisiljeni v najkrajšem času otvoriti tam ali kje druge tečaje. Tako bi bili vsi dijaki preskrbljeni za stanovanje, hrano, obleko in šolo; razume se, da bi bili ločeni od drugih beguncev ter bi imeli posebno nadzorstvo in preskrbo. Zato je moje mnenje: dijaki, vsi v barake — in šole bodo koj otvorene! Ne čakajmo in ne tratimo časa z raznimi prošnjami. V barake; iz barak v šole! — Dekanu in poslancu Rojcu odgovarja profesor M. Mastnak: »Slovenec« z dne 22. avgusta t. l. je priobčil med primorskimi novicami poziv č. g. Ivana Rojca, deželnega poslanca in dekana, na slovenske dijake iz Goriške, naj gredo v barake v Lipnico, odkoder jih pošljejo potem najbrže v Bruck. Ako se oglasi 100 dijakov, bodo prisiljeni v najkrajšem času otvoriti tam ali kje druge tečaje. Opozarjam, da je bil ravno č. g. poslanec Rojec, ki je v »Slovenecu« opetovano slikal v dovolj jasnih barvah težak položaj naših v barakah. Redki bi bili oni naši ljudje, ki bi poslali svoje sinove v barake! In gotovo nihče izmed nas ne dvomi o tem, da je vlada dobro poučena, da čaka več kot sto dijakov, da se zopet odpre njihov zavod. Če lahko otvori vlada tečaje v Brucku a. L., ali kje drugje, naj bo ta drugje v domači deželi, kjer ostanejo dijaki blizu svojcev in doma, ki ga posebno v teh hudih časih vedo prav ceniti. Sicer pa ne razumem, zakaj nam treba govoriti samo o tečajih goriške slovenske gimnazije. Prepričan sem, da se bo oglasilo dovolj dijakov za popolen zavod naše slovenske gimnazije na Primorskem, če se ta otvori na domačih tleh. Ni pa v prid ljudstva, ne v smislu vlade, da bi se zavod izselil iz dežele, ki je vedno nastopala kot tradicionalno zvesta cesarju in domovini proti vsem težnjam irendentizma. Kdor je poplican, išči strehe naši slovenski gimnaziji na domačih tleh!

Izvestje c. kr. II. državne gimnazije v Ljubljani v šolskem letu 1915/16 obsega obširno spomenico o delovanju zavoda v drugem vojnem letu izpod peresa ravnatelja Antona Štrifota. Spomenica našteva tudi profesorje in učence, ki so vstopili tekom tega leta v vojaško službo ali pa so bili to leto še v vojaški službi. V vojaške vzete je bilo vsega skupaj 52 učencev, padli so od njih 4. Nadalje omenja spomenica patriotsko udejstvovanje zavoda, našteva uspeh raznih zbirk ter opisuje razne podrobnostne odredbe ravnateljstva. V izveščju čitamo nadalje še ravnateljev nagovor na učence ob 67 vladarskem jubileju, nagovor profesorja dr. Merharja ob isti priliki ter dve pesmi dr. Merharja za 2. december 1915. Zavod je šel vpreteklem letu 8 glavnih in 2 vzporedna razreda, učiteljski zbor pa 26 članov. Učencev je imel zavod začetkom šolskega leta 1914/15 in koncem leta 1915/16 277, če vštejemo tudi učence-vojake s predčasnim letnim ali zrelostnim izpričevalom.

Drobne šolske vesti. Zaposlovalne gimnazijske tečaje za italijanske učence v Gradcu je obiskovalo 94 učencev in učenk, 8. pret. m. so dobili letna izpričevala. Tečajev je bilo 8. I.—VIII. Maturo sta napravila dva učenca. — Državna višja gimnazija v Ogrskem Gradišču na Moravskem je imela v šolskem letu 1915/16 84 javnih učencev. V osmem razredu je bil samo eden, drugi so bili poklicani k vojakom.

Gimnazijski zaposlovalni tečaji v Trstu. V »Edinosti« čitamo: »C. kr. ministristvo za bogočastje in uk je dovolilo, da se napravijo v Trstu zaposlovalni tečaji za slovenske gimnazijce, kakor so bili dvoljni za italijanske gimnazijce v Gradcu. Naša naloga je, da omogočimo, da se ti tečaji obnesejo. Predvsem je potrebno, da se ustanovi konvikt, kakor se je ustanovil za italijanske dijake v Gradcu in na Dunaju.«

Iz ruskega ujetništva se je oglašil dr. Karel Capuder, gimn. prof. v Kranju.

Književnost.

Zvonček objavlja v skupni 7. in 8. letošnji številki to lepo in bogato vsebino: 1. E. Gangl: Pesem mladine (1916). 2. Jančko Leban: Mladi begunec. 3. Radivojeva domačija. 4. Hinko Paternost ml.: V ujetniškem taboru. 5. Custozza in in Vis. 6. Fran Čater. (Slika.) 7. Jos. Vandot: Encijan. (Pesem.) 8. Josip Kralj: Na pohodu. (Pesem.) 9. Stric Pavel: Z delom se učimo. (Dalje.) 10. Nedin Sterad: Srečno dete. (Sinku Svitoslavu. (Pesem.) 11. Stanko Trdan. (Slika.) 12. Dr. Ivo Sorli: Bob in Tedi, dva neugnanca. (Dalje.) 13. Vojni maršal nadvojvoda Friderik. (Slika.) 14. Generalni polkovnik nadvojvoda Evgen. (Slika.) 15. Muren. (Pesem.) 16. Janez Ciglar: Posvetni blagri. 17. St. N.: Izumitelj lesenega papirja. 18. Jos. Vandot: Sinica. (Pesem.) 19. E—A: Kdaj se človek začne starati? 20. Jos. Vandot: Naš ded. 21. Josip Kralj: Na straži. (Pesem s sliko.) 22. Fr. Rojec: Tončkove sanje in Miklavžev večer. (Dalje in konec.) 23. Fran Žgur: Povodnj mož. (Pesem.) 24. Momest: Vojček. (Pesem s sliko.) 25. Pouk in zabava. 26. Kotichek gospoda Doropoljskega. 27. Listnica uredništva. 28. Pri svojcih na dopustu. (Slika.)

Naročajte in širite naš list! — Pridobivajte mu novih naročnikov!

vodje peti v celim zboru. Šele na to je vsakokrat prevzel prof. Spilko najtežjo nalogo: razložiti svoje intencije, ki so se gale v najmanjše podrobnosti. Iz tega je razvidno, da je bilo začetkom treba nemalo truda. Praški učitelji so z veliko pridnostjo in skoro neverjetno požrtvovalnostjo dosegli svoj smoter. Takoj po prvem nastopu je v občinstvu in pevskih krogih vsaka sovražnost proti novemu zboru izginila. Nasprotno, pozdravil so ga kot novo, resno umetniško korporacijo, ki je kmalu nastopila pot izven Češke. Koncert na Moravskem, zlasti pa obisk Nemčije in prireditve koncertov v Lipskem in Berlinu so dosegli sijajne uspehe. Kritika je brez izjeme izražala povsod svoje najpogostejše priznanje. Na pevski tekmi v Plznu je dobil zbor prvenstvo med vsemi češkimi pevskimi zbori. Leta 1912 pa se je upal javiti na mednarodno pevsko tekmo — v Pariz, ki se je udeležilo 147 moških zborov iz mnogih evropskih dežel in Amerike. Sodilo se je, da dobe najvišje nagrade neko slavno pevsko društvo iz Londona (120 pevcev)

Iz naše organizacije. Kranjsko.

Prava nehvaležnost. Odbor »Društva vpokojenega učiteljstva« se je trudil že blizu tri leta, zlasti zadnje pomlad, da je izposloval nekaj podpore vpokojencem. Trudil se je zadostiti društvenim pravilom, ustreči obči želji vpokojencev, da bi tudi ti kaj pridobili na mesečnih prejemkih ob današnji silni draginski stiski.

Poleg tega je imel odbor najboljšo nado ter je sigurno pričakoval, da pristopi k zgoraj omenjenemu društvu, spoznavši dobroto, vsaj kakih petdeset novih članov takoj. A varal se je odbor jako, zmotil se je nemalo. Pristopili so edino le štirje do danes. Ako pomislimo, da je v pokoju danes približno 150 učiteljev in učiteljic, okrog 160 pa učiteljskih vdov, ki morejo biti tudi članice, in blizo 50 sirot, se moramo le čuditi, da šteje društvo od prvih le 27, od učiteljskih vdov le 14 članic, ki so brižni in hočejo ne le sebi dobro, nego tudi svojem — potomcem. Društvo se poteza za gmotno stanje svojih članov, podeli podporo ob smrti člana (članice) svojem in hoče pomagati z dobrimi nasveti vsakemu, ki bi se obrnil na odbor.

Slišali smo že večkrat hvaliti društvo »Samopomoč«, ki podeljuje precejšnje svote ob smrti člana svojem. Prav nekaj takega je »Društvo vpokojenega učiteljstva«. Njega podpora bi ne bila nič manjša, da bi le društvo štelo 150 članov. Društvo sprejema člane brez ozira na starost in ne plačuje članarine, česar pri »Samopomoči« ni, in je treba precej več plačevati.

Pozivljamo torej vas vse, zlasti učiteljske vdove, da pristopite k društvu v večjem številu ter se mu ne odtegujete — sebi na škodo. Tajnik.

Ljubljansko učiteljsko društvo bo prirejalo vsak prvi četrtek v mesecu v načelstveni sobi Učiteljske tiskarne učiteljske sestanke. Začetek vselej ob polpetih.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj je imelo prvo zborovanje v vojnem času 10. avgusta 1916. Udeležba je bila jako pičla, zakaj bilo je navzočih le 5 tovarišic in 8 tovarišev. Na dnevnem redu je bilo predavanje gosp. ravnatelja Schreinerja: »Nekaj o naših užitnih gobah«. Strokovnjaško predavanje je zbuvalo v nas vseh mnogo zanimanja in veselja do natančnejšega spoznavanja gob. Bodi izrečena gospodu ravnatelju za njegov trud najlepša zahvala!

O priliki tega zborovanja je sklenilo učiteljsko društvo, da znaša članarina vsakega posameznika za leto 1915 in 1916 le 2 kroni. Opozarja se vse dosežanje člane, da store svojo stanovsko dolžnost ter pošljejo zaostalo članarino blagajničarki tovarišici Marici Luknarjevi v Ptuj. Obenem se vabi vse še izven organizacije stoječe učiteljstvo, da pristopi društvu. Čas pa vojni nas mora dobiti pripravljene za novo delo. K temu je treba organizacije, za katero skrbimo že sedaj.

Učiteljstvo posameznih šol se pa naj odzove tudi okrožnici »Zaveze« ter pošlje tovarišici blagajničarki odpadajoče procentne zneske od vojne doklade za »Učiteljski sklad«.

Poravnajte staro in obnovite novo naročnino!

in neko francosko društvo (230 pevcev). Napraške učitelje njih čeniniti misli. Dosegli so prvo mesto in hkratu nagrado 10.000 frankov, dar prezidenta francoske republike. Kot dokaz za prvenstvo v umetniškem oziru je bila zboru poklonjena prekrasna vaza.

Po svoji nepričakovani zmagi so se vrnili praški učitelji pevci v domovino kot triumfatorji. Hipoma je njihov pevski zbor postal ponos češkega glasbenega sveta. Glavna zasluga življenja in izrednih uspehov, ki jih je doživel pevski zbor praških učiteljev, je prof. Špilkova. Njegova trdna, neupogljiva volja in energija se zrcalijo v zboru ter njegovih izvajanjih. Disciplinarnost je glavno. Člani se na drugi strani zavedajo odgovornosti prevzetega dela, in odtod tako odlični uspehi. Repertoar pevskega zbora praških učiteljev je obsegal najraznovrstnejše skladbe. Lepe narodne pesmi in težke moderne zborne smetane, Dvořák, Nováka, Foersterja in Suka. Imel sem priliko lepo število zborov preštudirati. Praški pevci so med drugim peli Novaka Vitezslava zbor »Balada na Valihu«. Če ne bi je videl na vzpore-

Društveni vestnik. Skupne zadeve.

Slovenska Šolska Matica. Publikacije S. Š. M. za l. 1915 bodo ta mesec dotiskane. Zaradi vojnih razmer (pomankanje stavcev) se je tisk zakasnil. Pa tudi vsi p. n. poverjeniki še niso storili prevzete dolžnosti. Poverjeniki nekaterih okrajev so na bojnem polju. V takih slučajih naj priskoči okrajno učiteljsko društvo na pomoč in pobere letnino (4 K). Do danes še iz naslednjih poverjeniških okrajev nismo prejeli za leto 1915 letnine: Kranjsko: Črnomelj, Kamnik, Kranj, Krško, Ljubljana okolica, Cerknica - Logatec - Lož, Idrija Vipava. — Štajersko: Kozje, Marenberk, Mariborska okolica (desni in levi Dravski breg), Ptuj (desni Dravski breg), Šoštanj. — Goriško: Goriška okolica, Komen, Sežana, Bovec, Kobarid, Tolmin. — Istra: Koper, Kastav, Kvarnerski otoki, Pazin. — Trst: deške in deklške šole.

Za poverjenike, ki so mobilizirani, naj pobere letnino njih voditelji, ali njih namestniki v službi, ali kdorkoli. Sme se pa poslati letnina tudi kar naravnost Slovenski Šolski Matici v Ljubljano.*

Kranjske vesti.

—r— V vojnem ujetništvu se nahaja poročnik Ivan Kunst, učitelj iz Ljubljane.

—r— Padel je na severnem bojišču junaške smrti enoletni prostovoljec-korporal in abiturient Milan Bregar, nadučitelj sin iz Zgornje Siške, v cvetoči mladosti 19 let. Junaku bodi časten spomin, prizadetim staršem naše iskreno sožalje!

—r— C. kr. državna obrtna šola v Ljubljani. V prihodnjem šolskem letu 1916/17 se bo vršil na tem zavodu pouk v naslednjih oddelkih: Ženska obrtna šola, strokovna šola za lesno in kameno kiparstvo, javna risarska in modelirska šola. Vpisovanje v prva dva oddelka se vrši 16. in 17. septembra. Za vstop se zahteva starost 14 let in dovršena ljudska šola. Vpisovanje v javno risarsko in modelirsko šolo, ki je namenjena obrtnim vajencem, pomočnikom in tudi drugemu občinstvu, je v nedeljo, 24. septembra. Podrobnosti bodo pravočasno objavljene z uradnimi naznanili v ljubljanskih dnevnikih. Pojasnila daje ravnateljstvo drage volje. — V ostalih oddelkih zavoda: Stavbno-obrtna šola, delovodska šola za mehnično-tehnične obrti in za elektrotehniko, mojstrska šola za mizarstvo se zaradi vojnih razmer pouk še ne more otvoriti. — Dohod k ravnateljski pisarni in v šolske prostore je dovoljen izključno le pri stranskih vratih, Gorupova ulica št. 10. — Profesor na ljubljanski obrtni šoli, Alojzij Repič, je pomaknjen v 8. čimovni razred.

—r— Poročil se je v Radečah pri Zidanem mostu učitelj Davorin Sterk z uč-

* V zadnji izkaz je tiskarski škrt pomotoma vrnil tudi luto merski okraj. Resnici na ljubo moramo omeniti, da se je poverjenik L. Zaehrl prvi odzval svoji dolžnosti ter ga moramo le pohvaliti.

teljico Mici Jurčevu istotam. — Čestitam!

—r— Iz deželnega odbora. Seja z dne 29. avgusta: O priliki verolomne napovedi vojne od strani Romunije izraža deželni odbor soglasno svoje ogorčenje in patriotično prepričanje, da bo naše zmagonosno orožje porazilo tudi tega zavratnega sovražnika. — Odločbo c. kr. vlade glede vnovičnega priznanja naše deželne trobojnice je sprejel deželni odbor z zadoščenjem ter je sklenil o tem zahvalno obvestiti ministrskega predsednika. — Odobruje se vzame na znanje poročilo deželnega glavarja o varovanju deželnih pravic za slučaj inkameriranega davka na pivo. — Sklene se načeloma in proti naknadni odobritvi deželnega zbora ustanovitev posebnega deželnega zavoda za slepe. Faktična izvršitev tega sklepa pa bo mogoča le ob izdatni podpori vsega deželnega prebivalstva. — Deželni zvezi za domovinsko varstvo se dovoli izplačilo podpore 3000 K za ustanovitev vojnega muzeja. — Za vzdrževanje počitniških otroških zavetišč v Ljubljani se dovoli prispevek 2000 K. — Vsem deželnim uslužbencem se izplača do 1. septembra zopetna draginska podpora v isti izmeri kakor dne 1. julija. — V deželni šolski svet se imenujeta kot nova zastopnika dežele namesto prof. Evgena Jarca in prof. I. Remca deželni odbornik dr. Vl. Pegan in deželni svetnik dr. I. Dermastija, v mestni šolski svet pa namesto odstopivšega dr. Pegana katehet Anton Čadež. — Za začasno praktikančino v deželnem muzeju se sprejme dr. Angela Piskernikova. — Prof. Gvidonu Sajovcu se za njegovo dosedanje vzorno delovanje v deželnem muzeju izreče zahvala ter prizna častna nagrada.

—r— Ljubljanska dnevna zavetišča za šolsko mladino. V Ljubljani je mnogo družin, katerih očetje so v vojni službi, matere gredo za vsakdanjim kruhom, njih otroci pa ostanejo zaradi teh razmer brez nadzorstva, pohajkujejo po cestah in ulicah ter nadlegujejo ljudi. Naravno je, da se taki otroci moralno pokvarijo. Pa tudi njih telesna vzgoja trpi, ker čestokrat nimajo najpotrebnejšega vsakdanjega kruha. Da se tem razmeram vsaj nekoliko odpravi, je ustanovila občina ljubljanska za take otroke dvojce novih dnevniških zavetišč: na II. mestni šoli na Cojzovi cesti in v Spodnji Siški. Otroci so od 8. zjutraj do 6. zvečer pod nadzorstvom učiteljev in učiteljic ter dobivajo brezplačno dobro kosilo in malo južino. Za ti dve dnevni zavetišči je dovolila mestna občina ljubljanska 4000 kron, deželni odbor pa prispeva 2000 kron. V zavetišču na Cojzovi cesti je sprejetih že nad 100 učencev, večinoma iz okoliša II. in III. mestne šole; sprejemajo se pa v ta zavetišča tudi učenci iz okoliša I. in IV. mestne deške šole. Zato opozarjamo matere iz okolišev teh dveh šol, ki ne morejo svojih otrok doma nadzorovati in jim ne morejo dati zadostne hrane, da jih vpišejo v zavetišče na šoli na Cojzovi cesti. Vpisuje se vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 8. zjutraj in ob 6. zvečer. — Učenci IV. mestne šole imajo pa še svoje posebno dnevno zavetišče, ki je zdaj nastanjeno v mestni ubožnici na Karlovski cesti. Tudi to zavetišče vzdržuje mestna občina. Ubožni učenci iz okoliša I. mestne šole zahajajo pa tudi v dnevno zavetišče v Rokodelskem domu, ki ga vzdržuje Vincencijeva družba, in pa v zavetišče v Jenkovi ulici, ki ga vzdržuje Društvo za varstvo otrok. Ubožna ženska šolska mladina ljubljanska ima pa svoje dnevno zavetišče v Lichtenturničnem zavodu. Mestna občina ljubljanska se pač lahko ponaša, ker tako vrlo skrbi za vzgojo ubožne šolske mladine.

—r— Iz ruskega ujetništva se je oglašil rezervni poročnik Bogomir Mesojedec, učitelj pri D. M. v Polju. Nahaja se v guberniji Samara, Novo Uzensk.

—r— Veliko častno diploma vojnega botrstva je prejela z Dunaja gospa Alojzija Troštova, soproga tov. Iva Trošta v Tomišlju, za razpečevanje raznih predmetov v korist omenjenega društva, ki mu je pokroviteljica nadvojvodinja Cita. — Čestitamo!

—r— Dvorazredna šola v Tomišlju je nabrala v obeh vsolanih občinah (Tomislj in Vrbljenje) v »Tednu Rdečega križa« 254 K. Po posredovanju učiteljskega osebja se je podpisalo v šolskem okolišu nad 17.000 K četrtega vojnega posojila.

—r— Počitniški pripravljalni tečaj za sprejem v srednje šole za one učence, ki bodo v jesenskem terminu delali sprejemni izpit, se je otvoril dne 21. avgusta na I. mestni deški šoli v Komenskega ulici. Tečaj vodi nadučitelj Jakob Dimnik, poučujejo pa učitelji Evgen Le-

gat veronauk, Janko Likar računstvo, Fran Skulj slovenski jezik in Andrej Rapè nemški jezik. Tečaj pohaja 32 učencev iz vseh mestnih deških šol. Novi učenci se še vedno sprejemajo. V tečaj smejo tudi taki učenci, ki so že napravili sprejemni izpit, pa žele dobiti trdnjšo podlago.

Štajerske vesti.

RUDOLF KRPAČ.

Umrli je dne 28. avgusta t. l. v Smartnem pri Slov. Gradcu učitelj Rudolf Krpač, nastavljen na Zidanem mostu. Z njim je izgubilo slovensko učiteljstvo vrlega tovariša in šolska mladina preljubnega vzgojevalca in prijatelja. — Bodi mu lahka domača gruda!

—š— Štiridesetletnico učiteljstva je praznoval tovariš August Živko, učitelj v Slivnici pri Mariboru, ob sklepu šolskega leta, dne 30. avgusta t. l. Tovariš nadučitelj K. Pestevšek, katehet svetnik Fr. Hirti in učenci so navdušeno v zbranih besedah želeli jubilarju še mnogo zdravih in srečnih let! A. Živko deluje že vseh 40 let na tej šoli, je časten občan občine Rančah, občinski odbornik in tajnik v Slivnici. — Živel še mnogo let!

—š— V ruskem vojnem ujetništvu se nahaja tovariš Ignacij Čokl, učitelj v Rušču pri Ormožu.

—š— Sv. Marjeta niže Ptuja. Pišejo nam: Učitelj tukajšnje šole, tovariš Ivan Novak, sedaj nadporočnik pri c. kr. pohodnem polku št. 17, se nahaja že tretjič na bojišču. Bil je dvakrat ranjen, za hrabrost pa odlikovan z vojaškim križcem III. razreda z vojno dekoracijo ter s Signum laudis. Padla pa sta že dva njegova brata na italijanskem bojišču. — Junaškemu tovarišu čestitamo na odlikovanjih, ob smrti bratov pa mu izrekamo iskreno sožalje!

—š— Odlikovanje. Friderik Vennigerholz, učitelj pri Sv. Križu na Murskem polju, praporščak črnovoj. batij. 42, je bil odlikovan s srebrno hrabrostno kolajno 2. razreda. To je že drugo odlikovanje hrabrega tovariša v tekočem letu; zakaj v zimi si je pridobil bronasto hrabrostno svetinjo. Čestitamo!

—š— »Slov. Gospodar« piše v svoji števil. z dne 24. avgusta t. l. doslovno: »Kamnica pri Mariboru. Tukajšnji župan in načelnik prostovoljne požarne brambe, Anton Hofbauer, je bil odlikovan s častno kolajno za 25letno zasluženo delovanje kot stotnik tukajšnjega prostovoljnega gasilnega društva.« (Da je odlikovanec tamkaj nadučitelj in da bi bil kak »g.«, tega seveda ne sme zvedeti ljudstvo. — Op. dop.)

—š— Begunska ljudska in meščanska šola v Gradcu je bila pred kratkim zaključena, na kar se je otvoril poletni tečaj in otroke — v šoli so sami italijanski otroci — vodijo na izprehode in napravljajo z njimi koristne izlete. Izleteli so tudi v Puntigam, kjer so jim pokazali izdelovanje piva in jih dobro pogostili.

—š— Denarne zbirke v vojnem času na ljudski šoli pri Sv. Marjeti niže Ptuja do 1. avgusta 1916: I. Mesečna zbirka za »Rdeči križ« 70 K 80 h; II. v »Tednu Rdečega križa« 247 K 18 h; III. za Učoln 8 K 20 h; IV. četrto vojno posojilo 21.600 kron; V. za jugozapadno armado 47 K 50 h; VI. za vojaški dan 2. decembra 1914 42 K 40h; VII. za sklad vdovam in sirotam vse oborožene sile 32 K; VIII. podpora potrebnim šolarskim kuhinjam 75 K 16 h.

—š— Imenovanje. Meščanski učitelj v Voitsbergu, Karel Eberhardt, je imenovan za ravnatelja deželni meščanski šoli v Celju. — Mož je nemškega pokolenja ter ne ume slovenski, pač pa je usposobljen za poučevanje francoščine.

—š— Iz št. Vida pri Grobelnem nam pišejo: V ponedeljek, dne 28. avgusta je preminul po kratki in mučni bolezni 16-letni mladenič realec Alfonz Stritar, sin tukajšnjega nadučitelja, dijak ljubljanske realke. — Spavaj sladko v domači zemlji! Kruto prizadetemu očetu naše iskreno sožalje!

—š— V varstvo mladine je izdalo štajersko namestništvo jako strog ukaz. Po tem ukazu je mladini do izpolnitvega 17. leta prepovedano javno izpolnjenega po 9. uri zvečer muditi izven doma. Tudi v javnih lokalih se sme mladina muditi le do 9. zvečer in le v spremstvu staršev ali varuhov ali mojstrov. V kinematografu sme mladina hoditi le, če so predstave izrečno označene kot primerne za mladino in le če je predstavi pred 8. uro konec. Prepovedano je, prodajati mladini tobak,